

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaelbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad. fr. 1-30
Voor den buiten. » 1-75
Voor 't vreeinde. » 2-25
Per maand voor de stad alleen. » 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDEMAKINGEN

De bekenmakingen betalen 10 centime den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.
Prys van een nummer 10 Centimeen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtury toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YERENWEGEN. — VERTREKUREN.

MAERT 1862.

De Konvoijen met een * geteekend, zyn Expressreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen.	5-00	8-55**			
Brussel, langs Denderleeuw.	7-00	11-50	2-20	5-00	7-40
Mechelen, Antwerpen.	5-00	8-55**	11-50	2-20	5-00 7-40** Mechel.
Lier.	5-00	2-20			
dendermonde.	5-00	7-00	8-55**	11-50	2-20 5-00
Aelst.	7-00	11-50	2-20		5-00 7-40

Lokeren.	5-00	7-00	11-50	5-00	
Nin., Geerdardsh. Less., aeth.	7-00	1-25	langs Doornik.	5-00	
Brugge, Oostende.	6-15	9-15	1-50	5-05	7-00
Kortryk, Moskr., doorn., Byss.	6-00	9-20	1-25	5-10	7-10
douai, Atrecht, amiens, Parys.	6-00	9-20	1-25	5-10	
Kales.	6-00	9-20	1-25	5-10	
Bergen, Quievrain.	7-00	1-25	langs doornik.	5-00	
Manage, Charleroi, Namèn.	7-00	1-25	langs doornik.	5-00	
Leuven, Thienen, Luik, Verv.	5-00	8-55	11-50	2-20	5-00 Thien. 7-40**
Landen.	5-00	8-55	11-50	2-20	
Keulen, Aken.	5-00	8-55	11-45	Aken 7-40*	
Gladb., duss., Cref. Ruhrort.	8-55	(11 Gladbael)			

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen.	6-10	9-00**	10-20	2-45**	5-50 7-00
Van Antwerpen naer Gent.	5-50	8-50**	10-50	5-00**	4-50 7-00

ECCLOO.

Van Gent naer Eecloo.	7-50	10-00	4-00	8-00	
Van Eecloo naer Gent.	5-50	8-45	1-10	5-50	

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT-GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain.	6-25	9-50	1-55	7-40.	
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent.	5-20	7-00	11-00	5-50.	

MAETSCHAPPY VAN ONDERLINGEN-BYSTAND

Envoorden aankoop van Winter-voorraed.

Wy hebben beloofd de inrigting en de werkwyze te leeren kennen der Voorzianing skas van den Menschlievenden-kring, vroeger in Gent opgericht door wylen den heer Lecocq en andere volksminnende burgers, ter gunste der fabriekwerkers en ambachtslieden onzer stad en voorgeborgten, voor den aankoop in 't groot, en den verkoop aen de leegst mogelyke pryzen van levensmiddelen en anderen winter-voorraed.

Voorop zullen wy zeggen dat het stichtten zulker maetschappyyen veroorloofd is door de wet van den 5 april 1851 en het daarop gevolgde koninklyke besluit van den 12 mei des zelfden jaers, by welke de oprigting der Maetschappyyen van onderlingen bystand vergund is geworden.

Ten einde het wettelyke bestaen te erlangen, behoeven de werkers-vereenigingen slechts een exemplaar van hare reglementen of statuten, met eenen verzoek-brief, te zenden aen het gemeentelyke bestuur, welk die statuten met zyn berigt oyermaekt aen de bestendige Deputatie van den provincialen Raed, die daarop beslist, onder goedkeuring van 't hogere Bestuur.

De aldus erkende maetschappyyen van onderlingen bystand genieten, volgens de bepalingen der wet, de volgende voordeelen:

1° Dat zy in naem harer besturen zaken voor de regthanken kunnen vervolgen, en hiervoor vrystelling van proceduer-kosten kunnen bekomen;

2° De vrystelling van zegel- en registrerings-regten voor alle akten, in naem dier maetschappyyen of ter harer begunstiging opgesteld; kosteloöze verkryging van getuigschriften of andere benoodigde maetschappelyke akten.

3° De bevoegdheid om giften en bezetten van geld en roerende goederen te aenvaerden als burgerlyke persoon, mits de voltrekking der pleegvormen voorgeschreven by nr 3 van artikel 76 der gemeentelyke wet.

In het officiël verslag der Staats-kommissie, door gemeld koninklyk besluit benoemd, wordt uitdrukkellyk gezegd, dat de spaerpenningen der maetschappyyen van

onderlingen bystand, volgens den geest en de letter der wet, ook gehezigd mogen worden voor den aankoop van huishoudelyke voorwerpen, van levensmiddelen en andere tydelyke benoodigdheden; dat deze dingen ook besloten zyn in het gedacht van de wederkeerige hulp. Talryke werkers-maetschappyyen van onderlingen bystand in ons land maken een reserve-fonds of afzonderlyke spaerkas, nitsluitelyk bestemd voor den aankoop van winter-voorraed ten dienste hunner leden.

Aengaende het doelwit dezer werkingen zegt het verslag der Staats-kommissie het volgende:

« Er is hier sprake van maetschappyyen welke de spaergelden harer leden, geheel of gedeeltelyk, inzamen en plaetsen, ten einde op een gegeven tydstip dezelve te kunnen bezigen voor de betaling hunner huishuer, of voor den aankoop van levensmiddelen, brandstof, meubels, werktuigen, grondstof, enz.

» Gewoonlyk doen de besturende kommissiën der maetschappyyen zelve, op geschikte tydpunten, den aankoop in 't groot, hetzy voor de mondbehoefden, hetzy voor de brandstof, en de voorraad wordt onder de leden verdeeld naer evenredigheid van hunnen inleg. De vlaemsche stad St. Nikolaes heeft de eerste het voorbeeld der oprigting van dergelyke maetschappyyen gegeven, niet alleen voor de verzorging van levensmiddelen en brandstof, maer ook voor degene van werktuigen en grondstoffen.

Twee koninklyke besluiten, gedagteekend van den 15 january en 22 september 1855, hebben de statuten goedgekeurd der Maetschappyyen van besparing voor den aankoop van levensmiddelen te Bergen, en te Ledeberg, by Gent. Eene dergelykemaetschappy te Oostende ofschoon niet erkend, deelde brood en steenkolen uit aen hare behoeftige leden.

De twee erkende Maetschappyyen, welke behalve die van Ledeberg en Gent, ook gewerkt hebben, zyn die van Mechelen en Bergen.

De eerste telde ten jare 1855 maer 18 eereleden, doch dit getal is sinds dien merkelyk aengegroeid; de tweede heeft thans meer dan 200 eereleden. De maetschappy van Mechelen was in dat jaer werkzaam ten

voordeele van 259 leden; die van Bergen ten voordeele van 365. Het geheele bedrag der ontvangsten van werkende en eereleden en liefdadige giften, beliep te Mechelen dat jaer tot fr. 5,186-42 c.; te Bergen tot fr. 10,365-23 c. Eene overschietende som van 167 francs was door de eerste gehezigd om eetwaren in magazyn te stellen. Het verleden jaer heeft de maetschappy van Mechelen van een liefdadigenpersoon een bezet ontvangen van 1500 francs.

Overal, waer maetschappyyen van dien aert zyn ingerigt, in 't byzonder te Mechelen en te Bergen, is men zeer te vreden over den verkregen goeden uitslag, by middel van een reserve- of spaerfonds, bestemd voor den aankoop van winter-voorraed.

In ons land bestaen bovendien nog een 20tal niet-erkende Maetschappyyen voor den aankoop van winter-voorraed, die vereenigd 1,529 eereleden en 5,260 werkende leden tellen. Het geheel harer ontvangsten beliep het verleden jaer tot eene aanzienlyke som. Van de gemeenten-besturen, van de Godshuizen en Weldadigheids-bureelen ontvingen zy verscheidene duizenden francs onderstands-gelden.

De Voorzorgkas van den « Menschlievenden kring, » te Gent, deed de uitdeeling der in 't groot aengekochte levensmiddelen, brandstoffen, enz., tusschen de vereenigde leden, naer evenredigheid van hunnen inleg.

Die inleg mogt wekelyks zyn 50 centimen, 75 centimen, 1 frank, fr. 1, 50, 2 francs, en zoo voorts, tot hoogstens 5 francs. De inleg had des zondags plaets, aen het inschryvings-bureel, gedurende geheel het jaer. Die ten achteren waren, mogten maer zes weken byleggen; doch men kon verscheidene weken voorop storten.

Elk werkend lid had een zakboekje, waerop in zyn krediet de gestorte sommen werden aengeschreven, en in zyn debiet de voorraad welke hy telkens ontving. Hy, die overtuigd was, van zulke levensmiddelen aen een anderen persoon verkocht te hebben, werd van zyn zakboekje beroofd, en had geen deel meer aen de voordeelen des winter-voorraeds.

De bestuur-kommissie van den Kring maakte in den

ZAAK DER ZWARTE BENDE.

MOORDERYEN EN DIEFTEN,

IN DE ARRONDISSEMENTEN CHARLEROI, NYVEL, DINANT EN NAMEN.

AKT VAN BESCHULDIGING.

15° Vervolg.

Er zyn zelfs maer twee dieften, die van Taminnes en van Gilly, waerby wy medeplichtigen aentreffen die vreemd zyn aen die bende, wyl Gobert-Lelève, die aenduidingen gaf voor de misdaed van Taminnes, en de oude van der Avero, die te Gilly op loer stond, aen geene andere misdaed hebben deel genomen.

Van der Avero hoorde wel is waer toe tot de oude vereeniging van 1850; maer wy vinden hem niet meer in de nieuwe vereeniging, begonnen in 1856 na de diefte van Waret-la-Chaussée, en gevormd in de gevangenis van Namen in 1855, door J. B. Boucher en Aug. Leclercq. Daerenboven blykt uit het menigvuldig initiatief van J. B. Boucher, dat hy inderdaed, zooals Rabet zegde, het opperhoofd der bende was, en de zoo grondige opvatting der misdaed van Couillet zou het des noods zelfs bewyzen.

Ongeminderd die twee-en-veertig misdaden zyn er nog dry die de nieuwe vereeniging voorgingen.

Nr 35. Tourinnes-S.-Lambert (Nyvel), 17-18 maert 1855. J. B. Boucher, F. Boucher, Chavée.

De Boucher's bekenen inderdaed te Tourinnes-S. Lambert, arrondissement Nyvel, in den nacht van 17 tot 18 maert 1855, brood en andere voorwerpen gestolen te hebben in eene afhankelijkheid van het huis beoond door Antoon Rosier; en beschuldigen Chavée die diefte met hen gepleegd te hebben.

Langs eenen anderen kant blykt uit een proces-verbael's anderendags opgemaakt, dat men in den ovenbuer van Rosier gedrongen was langs een venster, na er de plaet afgenomen te hebben, en dat men er zeven timen soeplepels, zestien menagiebrooden, een zak van grys lynwaed met blauwe strepen, eene kasseroel met gebraden vleesch, eene timmer telfloor, twee

stukken hesp en de helft van een gezouten-zwynskop gestolen had. De Boucher's komen met elkaer en met Rosier overeen, voor wat aengaet de diefte in haerzelve en voor de aenduiding der gestolene voorwerpen; zy hebben er dus blykbaar in medegeholpen. Ook voegen zy eenparig Chavée by die misdaed, alhoewel zy hierover in het gevang niet hebben kunnen overeenkomen, en de medewerking van Chavée begrypt zich des te beter, daer hy reeds met Jan-Baptist eene diefte had gepleegd, waervoor zy veroordeeld waren tot zes maanden gevang; dat hy dry malen veroordeeld is voor andere dieften; dat zyne laatste veroordeeling hem dry jaren gevang en vyf jaren bewaking heeft herokkend, en dat die bewaking thans nog duert.

Chavée echter loochent alles wat Filip en Jan Baptist zeggen, maer hy kan geene reden van belang of wraek aenhalen, die ze zou doen besluiten om hem onregtveerdig te betigten. Hy bepaelt er zich dus by, te zeggen dat zy hem de diefte van Tourinnes opleggen, omdat hy van Gembloux is zooals zy, en « om iemand van Gembloux in het gevang te hebben. » Zelfs voegt hy er by dat hy niet zou willen spreken hebben met Filip, « omdat men van hem verveerd was en hem aanzag voor een grooten dief. »

Nr 34. Tempoux (Namen), 5-4 september 1855. De dry Leclercq's.

Terwyl Boucher te Namen in 't gevang was, om er de straf te ondergaen die hy met Chavée had gekregen, werd er eene misdaed, gelyk aen die van Gozée, begaen by Maximiliaen Quairiat, landbouwer te Tempoux. Quairiat was 68 jaren en zyne vrouw 69. Zy sliepen in eene kleine kamer naest de keuken, toen zy gewekt werden door gerucht in huis.

Quairiat opende de kamerdeur, om te zien wat er gebeurde, maer hy kreeg ten zelfden tyde een pistoolschot dat hem eene wonde aen 't voorhoofd maakte en eenige dagen nadien zyne dood veroorzaakte. Hy die het pistool gelost had, bevond zich in de keuken met een anderen man; en Quairiat heeft ze zien door het venster springen, alhoewel zy in huis gedrongen waren door de deur, het slot brekende by middel van een hefboom welken men ter plaets gevonden heeft.

Insgelyks heeft men in een boonveld, op 200 meters van de woning, een koffer gevonden waeruit men een blauwen kiel had genomen, een haif dozyn metalen lepels en vorken, vier tafelmessen en eene klak, en de plegers der misdaed hadden, zonder gerucht te maken, die koffer weggenomen in de kamer zelve der echtgenooten Quairiat, waer hy nevens hun bed

stond.

De diefte had plaets in den nacht van 5 tot 4 september 1855. August Leclercq was alsdan in vryheid, wyl hy den 27 oogst uit het gevang was teruggekeerd en er maer in is wedergekeerd den 2 oktober; en Jan Baptist duidt hem aen als hebbende de misdaed begaen met zyne twee broeders.

« Ik was gevangen te Namen, zegt hy, als dit feit gebeurde, maer later, toen ik de kennis van August Leclercq maakte, heeft hy my toevertrouwd dat hy en zyne twee broeders die misdaed begaen hadden. Daerenboven heeft hy my gezegd, dat er twee koffers in huis waren, en dat zy dengene genomen hadden die niets inhield, ten zy een kiel, terwyl zy dengene, welken zy vermoeden het geld te vervatten, hadden gelaten. Een anderen dag, voegt Boucher er by, heeft de Cröllé aen zyn broeder verweten te levendig te zyn, en zegde hem: — 't Is als te Tempoux, er was geen gevaer (nood om te schieten.) »

Filip beweert van zynen kant dat, toen hy naer Waret-la-Chaussée ging met August, om er de diefte van Schayens te begaen; August hem al redekavelende zou gezegd hebben: « 't Is als te Tempoux, ik heb wel een man gedood. » — « Ik was bevreesd, voegt Filip erby, hem dergelyke taal te hooren voeren en heb hem aengemerkt dat hy aldus niet moest spreken. Dan heeft hy my verhaeld dat hy te Tempoux was gaen stelen met zyne twee gebroeders; dat de man was gekomen terwyl zy den koffer medenamen, en hy een pistoolschot op hem had gelost, dat, dacht hy, hem in den buik had getroffen. »

Die verklaringen komen overigens met elkaer overeen met de wezentlykheid der feiten, wyl Quairiat inderdaed het pistoolschot ontvangen heeft, zooals Filip meldt, op 't oogenblik dat hy de dieven verraste in de keuken, en dat zy inderdaed uit zynen koffer een blauwen kiel of sarau genomen hebben, zooals Jan Baptist meldt. De dry Leclercq's beweerden echter geen deel aen die misdaed genomen te hebben; maer zy herinnert, zooals wy zegden, de toedragt van Gozée, wyl August insgelyks wed. Rannet geslagen heeft op het oogenblik dat zy de dieven verraste in hare keuken. Zy herinnert nog de misdaed van Jauche, wyl op 't oogenblik dat Melou uit zyne kamer gegaen is, August hem op het hoofd de metserslat gebroken heeft die hy by Renard gevonden had. Zy herinnert eindelyk de misdaden van Blamont en Renlies, wyl August te Renlies een pistool loste op de echtelingen Michaux die hun karretje wilden wederneemen, en

beginnen van elke zomer de lyst op van de bevoorradinge welken uitgedeeld zouden worden gedurende den volgende winter, opdat de aankopen der verschillende eetwaren, brandstof en andere voorwerpen, te geschikster tyd en aen de leegst-mogelyke pryzen konden plaats hebben. De afleveringen hadden altyd plaats onder de bewaking en de kontrol der bestuurscommissie, welke daertoe dag en uer voorop bepaelde.

Zie daer op wat manier de Maetschappijen voor den aankoop van wintervoorraad ingerigt moeten worden, om groot nut te stichten voor derzelver leden, zonder den kleinhandel of de winkeliers te benadeeligen.

Het lydt geen' den minsten twyfel, of onze gentsche Werkers-vereenigingen, zoo wel als degenen van andere nyverheids- en handels-steden, zelfs de landwerkers ten platten lande, zullen welhaest overal de dringende noodzakelykheid begrypen der oprigting van zoodanige instelling, by middel van wekelykschen inleg voor dat doel bestemd. Eene bittere ondervinding leert hun nu nogmaels de waarheid der wyze spreuk: *HIEP U ZELVEN, ZOO HELPT U GOD*. Zy zien nu dat Staatsbestuur en Stadsbestuur, die zoo veel miljoenen aen min nuttige, zelfs aen noodeloze uitgaven verspelen, magteloos zyn om in den nood hen by te staen. Zy zien, dat men, ondanks de grootste liefdegiften der milddadige gentsche familiën, in plaats van goedkoope levensmiddelen en huiselyke behoeften, den eerlyken werkman wil vernederen door de toedeeling van aelmoesen.

Dat ze die les onthouden, en zoodra de tyden beter worde, zelfs van nu af aen, beginnen met de inrigting eener voorzorg- of spaerkas voor den aankoop in 't groot van winter-voorraad, ten einde in 't vervolg niet meer verrast en geteisterd te worden door onvoorziene crisissen en noodlottige oogstjaren.

Ten einde dezen onzen arbeid over devoorzorgkassen ter aankoop van winter-voorraad ten behoeve der werkende klassen, op eene doelmatige wyze te besluiten, deelen wy hier onder de stelregels mede, door het Internationale Kongres van Weldadigheid, ten jare 1856 te Brussel gehouden, bekrachtigd aengaende de eigentyke oogwit en de werkwyzen zulker maetschappijen.

1° De werking der gestichten of associatiën behoort zich te bepalen tot de eetwaren en de artikels van dagelyksch gebruik, derwyze dat men niet, zonder wel bewezene noodzakelykheid, konkurencie doe aen den kleinhandel.

2° De schikkingen, by middel van welke de eetwaren en andere artikelen verkocht worden, moeten de voorkeur hebben boven degenen, die in betrekking staen met het gebruik buiten 's huis, en die het betaamt te beperken op zekere byzondere gevallen, en namelyk tot de ongetrouwde werklieden.

3° De gestichten van eetwaren aen de werklieden bestemd, moeten onderscheiden en afgezonderd zyn van degenen, die ten doel hebben de behoeftigen ter hulp te komen, met hun eetwaren onder den inkoopprys of kosteloos uit te deelen.

4° De verkooppryzen moeten berekend worden op de inkooppryzen in het groot, waarby de algemeene kosten gevoegd zyn, ten zy deze by middel van byzondere hulpmiddelen betaeld worden.

5° De verkooping en de uitdeelingen moeten geschieden derwyze, dat zy geene belemmering en geen te gevoelig tydverlies medeslepen.

6° De bevoorradingen moeten, zoo veel het mogelyk is, geschieden op de plaatsen der produktie zelve, en op de gunstigste tydstippen en voorwaerden.

7° De voordragt en de regtstreeksche medewerking der publieke overheid, in de samenstelling der eetwaergestichten, kunnen niet gewettigd en geregtvaardigd worden dan door de onthouding of de ongenoegzaamheid van de werking der associatiën, der nyverheidshoofden of der weldoeners der werkende klasse.

Wy bevelen deze zeer wyze raedgevingen aen al degenen, die zich met de vorming of het bestuur der Maetschappijen van besparing voor den aankoop van voorraad in het groot bezig houden.

De Armoede en de Onderstand aen de behoeftige gentsche Werkers.

Men kan te Gent nu langs niet eene straet meer gaen, zonder aengesproken te worden door alle soort van bedelaers. Niet alleen de gewoone schooijs, oude en gebrekelyke lieden, maer treffelyke werkmans-kinderen, met de schaemte op het aengezigt en de tranen in de oogen, bidden en smeeken om eene aelmoes, voor hen en hunne noodlydende ouders die buiten werk zyn gevallen.

Wy roepen geenzins op dit feit de aendacht ddr politie; dit zou eene gruwelyke onmenschelykheid zyn, maer van den Handels- en Nyverheids-Kring, die oyer de aanzienlyke geldsommen beschikt, zoo mild en liefdadig onderschreven tot onderstand der behoeftige werkers-gezinnen zonder bezigheid en brood.

Waerom heeft de Kring niet hare gedrukte naem-tabel in de dagbladen geplaatst, waarop men zien kan tot wien die ongelukkige hen zich, elk in hunnen wyk, moeten wenden, om ondersteund te worden? Waerom de onderstand niet dadelyk op eene groote schaal ingerigt?

Men bevestigt ons, dat aen behoeftige, van werk beroofde ambachtslieden, de onderstand door het bestuur der liefdadige inschryvingen geweigerd zou zyn. Wy kunnen dit nog niet gelooven, om de eenvoudige reden, dat gemeld bestuur daertoe geen 't minste regt bezit.

De liefdadige onderschryvingen zyn gedaen door personen tot alle takken van bedryvigheid, tot alle standen der samenleving behoorende, volstrekt niet uitsluitelyk voor katoenspinners en wevers, maer voor alle WERKLIEDEN ZONDER BEZIGHEID.

Allen dezulken hebben dus gelyke aanspraak op den algemeenen onderstand, op de bedelingen door het bestuur bewerkstelligd, en wy moedigen de noodlydende ambachtslieden aen, van welke stiel dan ook, zich tot de personen te wenden benoemd om die bedelingen te doen.

Zoo lang de bron niet uitgeput is, moeten zy ondersteund en geholpen worden, en geenzins de bittere vernedering ondergaen, hunne kinderen uit schooljen te zenden.

—0—

Aen den gentschen Gemeente-raed, die tot nu toe niet één centiem heeft gestemd voor de Werklieden zonder brood, is er verleden zaterdag VYF DUIZEND FRANCES gevraagd om te verkwisten in nuttelooze veranderingen aen den ranschen schouwburg! die jaerlyks zoo vele duizende franken verslindt; niet dat wy tegen den theater zyn, maer.... Dus nog eene geldverkwisting te meer, op den oogenblik dat onze eerbare werkers bezwyken van honger!...

Wierd die som gegeven voor den onderstand der noodlydende werklieden, zy zou den honger kunnen stillen van menige familie; is het niet schreeuwend, den Raed met dergelyke prullen zich te zien bezig houden, te midden der diepe ellende van onze arbeidende klas?

Maer het is lyk of zulks niet in acht genomen werd. Na over de honderd duizend francs aen de minst noodigste werken, zoo als den boulevard Frère-Orban, de onnooide Rabotstraet, de Beggyvest met riolen en arduine sponden te bezetten, enz. nutteloos verkwist te hebben en alzoo de stadskas der kontribubelen tot op den bodem geledigd te hebben, vindt men, dat men nog niet genoeg den spot met de Gentenaers gehouden heeft; men heeft nu voorgesteld dat de ryken, die gewoonlyk naer den ranschen schouwburg gaen, niet genoeg op hun gemak zitten. Men vraegt nu in deze akelige omstandigheden maer eene kleinigheid van vyf duizend frankskens, om draeiende stoelkens te maken met fluweel overdekt. Zou men daerover niet dienen schaemrood te worden, nu dat er zoo veel armoë in onze stad is?

ONDERHOOR DER GETUIGEN.

1° Zitting. — 23 december 1861.

Van acht ure des ochtends af is het binnenplein van 't Justitie-paleis geheel vol met eene menigte, nieuwsgierig om de beschuldigten uit het cel-rydtyl te zien stappen. Om 9 ure worden de deuren der zittings-zael geopend, en wordt de voor 't publiek bestemde plaats in eenen oogwenk bezet.

Tusschen het bureau van het Hof en den zetel der getuigen zyn de bewys- en overtuigingsstukken uitgesteld, waeronder men twee overgrote kisten bemerkt, in eene van welke 't bebloede hemd van doktor Hanoteau ligt. In eenen bokaal met sterk water ziet men het schouder- en sleutelbeen van Mad. Dubois, welke men reeds gezien heeft in het proces van Coecke en Goethals; ook eene kommode met gebroken schoof, een tonneken verscheidene lantaerns, een hefboom en eene spade, welke insgelyk in dat proces hebben gediend. Zeer vele pistolen, bylen, regenschermen, manden, wafelyzers en eene menigte andere stuks, welke men niet zien kan. Men bemerkt ook twee ladders die de roovers in hunne strooptogten gebruikt hebben.

Om 10 1/4 ure meldt een deurwaerder het Hof aen: De Rasse, voorzitter der regtbank van 1ste aenleg, en Petit, regter.

De heer De Bayat bekleedt den zetel van 't openbaar ministerie. De Voorzitter beveelt dat men de beschuldigten binnen bringe. De grootste beweging van nieuwsgierigheid doet zich onder 't publiek voor. Zy worden binnengeleid tusschen twee reijen gendarmen, en nemen plaats in de orde, aengeduid door den beschuldigingsakt. Een 20tal gendarmen omringen de bank der beschuldigten.

Men gaet over tot de loting voor de samenstelling des jury's; waerna de heer Voorzitter de namen en ouderdom van elken betigte vraegt. Op de verschillende kwestien, welke aen Boucher worden gedaen, antwoordt deze met veel vastheid. Raet die, sedert zyn inkomen, gestadig zynen zakdoek voor de oogen houdt; de antwoorden van Arvicius zyn zeer kort af, hetgeen het gelach van 't publiek mitlokt. De Voorzitter zegt dat, by de minste beweging, de zael zal ontruimd worden.

De heeren gezworenen leggen den eed af. Door een merkwaardig geval van 't lot is de voorzitter van den jury de heer d'Armigac, dezelfde die,

Waerom moet de kleine man daerin betalen, die nooit naer den schouwburg gaet? Is het niet alreede te veel dat, voor het plezier van eenigen, de kontribubelen 's jaerlyks de overgrote som van veertig duizend francs moeten spinnen, zonder den goddelyken byval te rekenen, terwyl er te Luik, ook eene groote stad, en in nog meer andere steden, geen CENTIEM door de stad betaeld moet worden voor den schouwburg: dus hetzelfde kan alhier ook gedaen worden; het is zoo geene moeiljelyke zaak; maer wat vraegt men alhier daerna; wat durven zy niet? Het is te verhopien dat er weldra voor soortgelyken, draeistoelkens zullen gereed zyn, die hen voor eeuwig uit den Raed zullen draeijen.

Gaz en Olie.

Het vraagstuk der gaz-verlichting wordt in onze stad na veel besproken en beschreven. De burgery is te vreden dat de noodlottige verlenging van het gaz-kontrakt, door de regencie voorgesteld, verworpen is geworden door den gemeente-raed. Men had daarvan reeds te veel en te bitter geproefd, en in 't jaer 1880 zullen de Gentenaers eindelyk verlost zyn van de gedwongen hooge onkosten der gaz-bekken, en zich beterkoop avond-licht kunnen aanschaffen.

Tot heden, echter, sprak niemand nog over de openbare olie-verlichting onzer stad. Zoo men wegt, bestaen er nog zeventig tot tachtig olie-lantaerns, meest allen in de voor-geborgten, welke laetsten, ter loops herinnerd, na de afschaffing der oktrooijen, het zelfde regt op openbare verlichting, bestrating, politie, enz., hebben, als de bewoners der binnenstad.

Die olie-lantaerns worden door de stad afzonderlyk betaeld aen de ryke Gaz-kompanie; er zyn er met twee en drie wickjes, welke niet altyd even helder branden, en nog min geregeld de vereischte uren licht blyven geven. Buiten de poorten en in de afgelegene kwartieren, wordt er immers zoo scherp niet op gelet, als op den Kouter en in 't middenpunt der stad?

Welnu, die schemerende olie-wickjes kosten ons schrikkellyk veel geld; welligt een sommeken van zoo wat twintig duizend francs per jaer, of een vierde der algemeene onkosten van de stad-verlichting.

Voorzeker zal men gelooven dat al onze neringdoende personen, al de olie-verkooopers, gelegenheid hebben om hun aandeel te genieten in de uitgaaf dier aanzienlyke somme; men wil immers de winkeliers, den kleinhandelsbeschermeren. Ja wel, in theorie, in beloften en op papier!

Naer zeer geloofwaardige personen ons verzekeren, is de levering dier olie, sinds verscheidene jaren reeds, een monopol; en in stryd met den geest der wet, met de belangen der ingezetenen, wordt de levering dier olie niet meer in het openbaar aanbesteed.

Op welke manier, moet die olie-verlichting natuerlyk veel geld blyven kosten; meer dan 5 centiemmen per uer voor elk wickje; en op dergelyke wyze is het den winkelier en kleinen koopman ook schier onmogelyk geworden, om de steeds drukender lasten en kontributiën op te brengen.

Wy meenden nogtans nu een bestuur van verlichting te bezitten, en zoo men ziet, gebeuren er zelfs donkere dingen met gaz en olie!

Vlaemsche Belangen.

Zie hier eenige uittreksels van de redevoering, in den Senaet uitgesproken, door den heer Van de Woestyne:

De heer baron VAN DE WOESTYNE. — Ik kom den heer minister vragen, welke maatregelen hy van zin is te nemen om in de Vlaemsche provincien de verbittering te doen verdwynen, welke daer heerscht, ten opzichte van het gebruik der Vlaemsche taal. 't Is niet zonder tegenzin dat ik deze kwestie aenraek; zy is verbitterend en niet zonder gevaar. Maer juist omdat zy gevaren voor het Land aenbiedt, geloof ik ze vrypostig te moeten aantasten; zoo veel te meer daer, als ik goed geheugen heb, de woorden, uitgesproken door den heer minister in eene andere vergadering, ons niet laten voorzien dat het Goevernement zich wil onledig houden met de kwestie, noch dat het er aen denkt, zoo veel het in zyne magt is te voldoen aen de billyke grieven der Vlamingen. Het is te vreezen dat het goevernement zich zal blyven wegsteeken achter de bepalingen der Konstitutie, die de vryheid van het taalgebruik huldigt;

over tien jaren, by 't hof zetelde als verdediger van Lydie Fougnes, gravin van Bocarmé.

De Voorzitter. — Beschuldigten, ik wend my allen tot u. Weest opletend op hetgeen gy zult hooren. Er zal u lezing worden gegeven der twee gewysden, welke u naer 't Assisenhof van Henegouwen verzenden, als mede van de twee akten van beschuldiging.

De Greffier begint de lezing der verzendings arresten. Het is 10 3/4 ure. Al de beschuldigten schynen veel aendacht te leenen, ter uitschryving van Xaveer Hubinon, die met onverschilligheid in de zael rondblijft. Wat Rabet betreft, hy gaet voort overvloedige tranen te storten. Uit voorzigtigheid is hy gescheiden geworden van Ph. Boucher.

De lezing der twee verzendinge-akten is te middag geëindigd. De deurwaerders hebben veel moeite om het publiek rustig te houden.

Op het einde van de lezing doet de Voorzitter aen iederen gezworene de gedrukte beschuldigings akte uitdeelen.

De zitting wordt opgeschorst.

Ten half één ure komt het Hof weder in de zael, en de Greffier begint de lezing van den beschuldigingsakt, welke, naer alle waerchynlykheid, geheel de zitting vervullen zal.

2° Zitting. — 24 december 1861.

Eene digt ineen gedrongene menigte bezette al de straten rondom de Justicieplaats, van 8 ure der ochtends.

Rond 9 ure kwamen twee celrydtygen met de beschuldigten aen, en goed begeleid van de onbeschryfelyke beweging van nieuwsgierigheid. Ieder wilde vooruit om 't best te zien.

Toen de deuren werden geopend stormde men als met woede het paleis binnen. Aen dien stroom was geen weerhouden.

Het voorbehoudene gedeelte der verdorhael wordt ook door de dagblad, schryvers, de advokaten en getuigen stormender hand ingenomen. Naer het schynt heeft men geene byzondere ingangkaarten uitgedeeld.

De dagbladschryvers en snelschryvers hebben hunne plaats rond eene tafel, te midden der zael. In de aenpalende kamers zyn er kopisten, die van tyd tot tyd een deel van 't verslag der zitting naer de dagbladen over sturen. De beweging van dit alles is onmogelyk te beschryven. De menigte blyft rondom het Justicie paleis post vatten.

Wordt voortgezet.

dat hy er te Chastres Villeroix Blamont een ander loste op den ouden Gerard, die de bende vervolgde.

Het is overigens blykbaar dat hy zyn 't pistool maer had, om er zich van te bedienen; ook zegde de oude oom in het verhoor, zooals wy gezien hebben, dat August een man zou gedood hebben als eene vlieg.

N° 53. Gilly (Charleroi), 17-28 december 1855. — Aug. Leclercq, Jozef Leclercq, Hubinon, Arvicius, Maria Jozefa Leclercq, vrouw Camet, J.B. Boucher, medeplichtige.

Wy hebben insgelyk gezien dat Boucher, na te Wanfercée-Baulet, in den avond van 10 oktober 1858 de diefte te zyn gaen plegen, vermeld onder n° 14, den nacht had doorgebragt by Jozef Leclercq te Sombrefe.

Zy hadden in het zelfde bed geslapen, en hun deken kwam voort uit de hoeve van Trieu-Kaisin, te Guilly, waer zy gestolen was in den nacht van 27 tot 28 december 1858, met 2 bedlakens, 2 fluwynen, eenige flesschen wyn, een dolk met zwarten hecht, een kleerborstel, een scheers, twee messen, peeren en een andere deken. Om die diefte te begaen, was men over een venster geklommen na er het hengsel van opgeheft en gepluoid te hebben en had men de deur van den kelder opengebroken.

Boucher had gesproken van de hoeve van Trieu-Kaisin aen den ouden oom, terwyl zy gevangen zaten te Namen, Jozef deed daerna aen Boucher de herkomst zynen deken kennen, toen hy hem logeerde na de diefte van Baulet; en wyl de oude oom voor Boucher uit het gevang was gegaen, verwoet deze laetste hem, de diefte van Trieu-Kaisin te zyn gaen plegen als hy zelf er geen deel kon aen nemen.

Die diefte wordt overigens heden bekend door Hubinon, door August en Jozef Leclercq, en door Arvicius. Zy voegen er zelfs alle vier vrouw Camet, zuster der Leclercq's by, die aen Arvicius, over den muur gaf, wat August en zyn oom in huis stelen.

Zy is dus ten minste medeplichtig aen de diefte om de plegers derzelve geholpen of ondersteund te hebben met voorkennis, in de feiten die ze vergemakkelijkt of yotrokken hebben, zooals Boucher er zich medeplichtig heeft aangemaekt, aen den ouden oom inlichtingen gevende om ze te begaen.

Ingevolge het voorgaende, enz., enz.

Volgt de opsomming der medewerking, toegeschreven aen elk der beschuldigten in de hierboven vermeldde misdaden.

dat het aldus halve afwijzingen doe, en zich te vreden stelle eenige aanmoedigingen te geven aan de letterkundigen, om alzoo zyne officiële toegenegenheid voor het Vlaemsch te toonen.

Maer 't is zoo niet, Mynheeren, dat het goevernement er zal in slagen eene gevaerlyke misnoegdheid te doen verdwynen, welke vol gevolgen is, in gegeven omstandigheden, by meer dan de helft van 's lands bevolking

Dat het goevernement zyn invloed gebruike by de regtbanken, dat het aen agenten, aen degenen die van de Staatsregering afhangen en door den Staet bataeld worden, bevele zich te bedienen van de tael der beschuldigden; en toch, kan het goevernement, dat heden zoo veel wetten interpreteert, niet eene onzer meest fundamentele wetten uitleggen, degene namelijk die de gelykheid van allen voor de wet huldigt, welke gy niet ernstig kunt proklameren, wanneer de helft der burgers des lands haer niet verstaet; kan het deze niet interpreteren op de wyze welke ik aenduid, en van de regterlyke magt eischen dat zy hare rekvisitoriums maken en hare vonnissen vellen zou in de Vlaemsche tael?

Plaets in uwe ministerien bedienenden die het Vlaemsch magtig zyn, doe uwe korrespondencien en administratieve stukken, vertalen, vooral wanneer dezelve gerigt zyn aen de bevolkingen waarvan 't groote deel geen woord fransch verstaet. Met genoegen zou ik op het budget kredieten stemmen, die tot dit einde bestemd zyn.

Mynheeren, er is veel te zeggen over deze kwestie; myn gedacht is niet, ze in den grond te beraedslagen; zy is 't voorwerp geweest van lange beraedslagingen in de andere Kamer.

Noor den oogenblik wil ik alleen deze twee feiten aenhalen, waerover ik lang gedacht had: de uitoefening der justicie en de briefwisseling van het goevernement met de bestuurden, in eene tael welke zy niet verstaen.

Ik voel my gelukkig aen het hoofd van het departement van 't binnenland een' vlaemschen minister te zien; hy zal my verstaen; ik aenzoek hem in deze kwestie al wat mogelyk iste doen, om de bevolkingen te vreden te stellen.

De heer A. Vandenpeereboom, minister van 't binnenland-sche. — De achtbare senator heeft my zeer slecht begrepen, als hy uit de woorden, door my in de andere Kamer uitgesproken, heeft kunnen besluiten, dat ik voornemens was niets te doen voor de Vlaemsche tael.

Mynheeren, ik heb geloofd, geen grooter bewys van myne toegenegenheid voor de vlaemsche tael te kunnen geven, dan door het voorbeeld te geven; voor de eerste maal sinds 1830, antwoordt de minister van binnenlandsche zaken aen de personen, die hem de eer doen in 't vlaemsch te schryven, met vlaemsche brieven.

Het schynt iets buitengewoons, thans in 't ministerie van binnenlandsche zaken opschriften van brieven in 't vlaemsch te zien.

De bedienenden stonden zeer versteld, toen die afdruksels voor de eerste maal gebruikt werden; zy waren zeer verwonderd toen zy zulke stukken in myn kabinet zagen in 't vlaemsch geschreven.

Dit stelsel voor ik sinds drie maanden uit, en ik geloof, dat de achtbare senator onder dit opzigt zal te vreden zyn. De heer Van de Woestyne verklaert zich voldaan.

BERAEDSLAGING IN DE KAMER

Over de krygsdienstbaerheden of servituten.

Zie hier de redevoering van den heer De Baets, uitgesproken in de Kamer der Volksvertegenwoordigers, ter zitting van 18 maart:

MYNHEEREN,

Ik heb liet inzicht niet in de Beraedslaging te treden eener kwestie, die door verschillende redenaers is behandeld geweest, veel beter dan zulks door my kan worden gedaen. Niettemin heeft de verklaring des Ministers van oorlog my gedwongen, het woord te nemen.

Hy heeft gezegd dat het goevernement eenen omkring van dienstbaerheden behoudt van 585 meters op de naby gelegene woonhuizen der steden zelve. Deze verklaring. Mynheeren, heeft ons met verslagenheid getroffen. Ik ben zeker, dat te Gent geene tien personen, zoo er wel één is, zich ingebeeld hebben, dat drie wyker der stad met krygsdienstbaerheden waren getroffen; 't is te zeggen, zich onder de willekeur van het ministerie bevonden.

Er is van niets minder kwestie dan van den wyk van St-Pieters schier geheel en al, van een deel van den wyk St-Anna, en een deel van Akkergem; 't is zeggen, geheel het zuiderdeel dezer groote stad.

Ik zie dat de heer Minister van buitenlandsche zaken eene beweging maekt, welke schynt te willen zeggen dat 't goevernement er nooit zal aen denken, gebruik te maken van het regt, hetwelk het beweert te hebben. Ik zal daer straks op antwoorden.

Men zegt dat, voor de goede verdediging der forten, een omkreits van dienstbaerheden noodzakelyk is; ik neem aen dat, onder krygs-opzigt, dit zeer mogelyk is. Maer zoo veel is zeker, dat de steden noodig zyn aen het land, en alvorens te beraedslagen of men, ja dan neen, het behoud der forten moet verzekeren, zou het noodig zyn eens goed te onderzoeken of het belang des lands, ja dan neen, het behoud der steden vordert.

Ik voeg er by, Mynheeren, dat de krygsdienstbaerheden, welke het goevernement beweert te houden in het binnenste der steden, gansch nutteloos zyn.

Deze dienstbaerheden zyn nutteloos in regt, vermits zy het in feit zyn.

Welhoe! de byzonderen bouwen, de steden bouwen, en gy, goevernement, gy hebt gebouwd en bouwt aenhoudend binnen den omkreits, en in dien zelfden omkreits beweert gy uw regt te behouden om te verbieden daer te bouwen?

Het is klaer dat, wanneer iets gansch nutteloos in feit wordt, men dit niet in regte moet behouden. Want dit regt is alsdan niets meer dan willekeur.

Ik eindig, mynheeren, met te verklaren, dat, zoo lang

als het goevernement zyne aanspraak zal behouden betrekelyk de dienstbaerheden binnen de steden, ik gedwongen zal zyn tegen al de budgetten des oorlogs te stemmen.

De heer Chazal. — Wat de omkreits der dienstbaerheden te Gent betreft, strekt deze zich maar uit op opene gronden of hovingen, en houdt op by de woningen der stad. Spreker treed in nadere uitleggingen omtrent de dienstbaerheden te Antwerpen, en sluit met de verklaring: het is myn regt; maer ik zal de wet niet meer toepassen dan het volstrekt noodig is.

De heer De Baets. — De aenmerkingen door den achtbaren minister van oorlog aengeboden, toonen klaer aen dat ik volkomen gelyk had De minister zegt: « In feit, voor ik de wet niet uit. » Welnu, ik antwoord aen den minister van oorlog: « Gy hebt het regt niet, de wet niet uit te voeren. »

Ten overige, indien een opvolger van den heer Chazal oordeelde, dat men buiten den omkreits gaen moet, tot welken het goevernement zich heden willekeurig beperkt, door een gevoel van welwillendheid, met goede inzigten, ik erken zulks, maer willekeurig, vermits het strydt met de wet; indien, zeg ik, een opvolger van den minister, den omkreits uitbreidde om er strengelyk het regt van dienstbaerheid uit te oefenen, hetwelk 't goevernement zich toeëigent, en indien de Gentenaren zich kwamen beklagen, zou hy hen antwoorden: « Het is de wet. »

Welnu, ik vraag dat het goevernement ons buiten het bereik stelt des omkreits, niet door eenen maetregel dien hy inroepen of veranderen kan, maer door eene wetgevende schikking.

Ik wil dat de bewoners van bevolkte plaetsen, thans onderworpen aen den veranderlyken wil des goevernements, door de wet zouden verzekerd zyn, en dat in elke stad de kring van dienstbaerheid, zoo die er zyn moet, beperkt zy binnen de stipt noodige palen.

De heer Coomans zegt dat er een duister punt in de beraedslaging ligt: De minister heeft beweerd dat hy regt heeft op 1800 voet rondom de forten te Antwerpen; deze 1800 voet werden gevraagd door Vauban, over 200 jaren. Verder gingdan de kanonbal niet. Moet de dienstbaerheid gelyk zyn aen de dragt der werptuigen, men moet die dan brengen op 5000 meters, 't te zeggen de stad Antwerpen en al de steden, die forten hebben, afbreken...

Te Antwerpen houdt men de 1800 voet; men houdt ze niet te Doornyk. Dit versta ik niet!

Ik zal nooit eenen duit vergoeding voor de dienstbaerheden stemmen, aleeer men er in toegestemd hebbe diegenen te vergoeden die lyden door de onverdragelykste van alle dienstbaerheden, namelijk de milicie.

De citadellen hebben nooit tot iets anders gediend dan tot beschietingen.

Eertyds versterkte zich iedereen, niet alleen de steden, maer ook de heeren en de burgers. Thans spreekt men ons van vooruitgang, doch de vooruitgang voor my bestaet in de zegepraal van het verstand op de brutale magt, en als ik denk dat er op dezen oogenblik drie miljoen soldaten in Europa zyn, kan ik my niet overtuigen dat wy in den waren weg des vooruitgangs zyn.

De beste plaets om een verschanst kamp op te rigten ware te Oostende, te Diest of wel in Kempen.

In de Kempen heeft men geen bombardement te vreezen, hetgeen Antwerpen, en met regt, vreest. Zekerlyk hebben zy ongelyk te roepen: Weg met Chazal! maer zy hebben gelyk te roepen: Weg met de forten! Ik houd my overtuigd dat op dezen oogenblik de forten van Antwerpen niet meer door de Kamer zouden gestemd worden.

Monsieur Chazal bekent in de Kamers dat de fortifikatiën van Parys niet tegen de stad gerigt werden, en slechts eenen omkring van 240 meters krygsdienstbaerheden hebben; dat de ministers van Lodewyk-Philips niet meer aen de Kamers durfden vragen, omdat men al te veel misnoegdheid reeds had verwekt. Aen het hoofd van het fransch ministerie stond nogtans de groote man, die Frankryk tegen de achteruit-kruipende rede, Thiers; en HY DIERF NIET!

Monsieur Chazal vraegt te Antwerpen forten tegen de stad, en eenen omkring dubbel van dien der paryzische forten.

En Monsieur Tesch zegt in den Senaet dat, hoe meer men te Antwerpen op de meetingen tiert en brult, hoe min men zal bekomen! hoe min het ministerie zal toegeven!

De antwerpsche Forten.

Men herinnert zich met welke overhaastheid de versterkingen te Antwerpen, sedert lang door de Kamers gestemd, in aanbesteding gelegd werden. Men klaegde toen algemeen over het onvoldoende der ministeriele opgaven en uitleggingen, den korten tyd die er overschoot voor de berekening en de samenstelling van voorloopige maetschappijen, de buitengewoone strengheid der voorwaarden, en de moeijelykheid om er aen te volkomen. De aennemers moesten onmiddellyk over de magtigste kapitalen kunnen beschikken.

De maetschappy-Pauwels verwierf, om haer gering aanbod, de voorkeur; men verstond niet, hoe zy de werken voor zoo weinig ondernemen kon.

Sedert dien, nogtans, wat heeft men gezien?

Het oorspronkelyk ontwerp is gewyzigd geworden.

Onze lotelingen — middeneeuwsche lyfeigenen — worden ten nadeele der burgery, als werkslaven, ter beschikking der maetschappy Pauwels gesteld, die aldus zydelings uit hunnen zoo wat gedwongen arbeid bate trekt. En de Minister van oorlog houdt ernstig staende, dat het bedryf van metsers-knaep of delyer, de beste der krygs-oeleningen is.

In stryd met de bedongene voorwaarden, wil de Staet nog voorschotten van verscheidene miljoenen doen.

Het is niet al. De dagbladen gewagen van bouwstoffen van de afbraek der andere vestingen voortkomende, en kosteloos voor de maetschappy-Pauwels bereid, en naer Antwerpen overgevoerd; van kleine ondernemingen, buien die van de kompanie-Pauwels, afzonderlyk voor de

versterkingen te Antwerpen aengegaen; van betalingen op rekening, aen de kompanie gedaen, niet van honderd duizend francs in eens, maer zelfs onmiddellyk van vyf-entwintig duizend francs telkens; van teruggave van het miljoen borgtogt, enz.

Wy stellen ons niet verantwoordelyk voor al die gezegden, in menige dagbladen opgenomen en uiteen gezet. Maer wy moeten toch weten, waeraen ons nopens die zaak van veertig miljoen en meer te houden. Anders hebben wy het regt te vermoeden, dat de mededingers der maetschappy Pauwels, dat het Land niet genoeg ingelicht zyn geworden; dat allen bedrogen zyn!

Generaal Ratal.

Wie, Belgen, is 't die u begett,

Uw Grondwet weinig acht?

Wie is 't die u op stoopkens trekt,

Hier dwingelandij betracht?

Het is eene fransche snijders-baas,

Een poetseemaker als Janklaas,

Die hier, door Neérlands val,

Zeer hoog met vorstengunste prijkt;

Die met kasteelen zich verrijkt;

'T is generaal Ratal.

Wie, Belgen, is hier de advocaat

Van forten en kanons?

Wie is 't die hier uw geld verpraat

Met gekke franskiljons?

Een belggemaakte fransche rat,

Die 't huis zeer slim in nesten zat,

Een plaag, gelijk meestal

De landverloochnaers zyn, met wien

Hij Neérland's magt en heil deed vlien;

'T is generaal Ratal.

Wie streeft hier, dat, eer korten tyd,

Heel 't land in armoé zucht?

Dat handel, kunst en nijverheid

Naar vreemde streken vlugt?

Wie zal dan spotten met uw leed,

Gelyk de heul van Neérland deed?

Een gekke niemendal,

Die op ajuinsoep, tot zyn kruis,

Moest leven in zyns vaders huis,

'T is generaal Batal.

Wie kent hier slechts het sabelregt

Van tijden lang geleen?

Waardoor hij huis en hofstee slecht,

En landen legt dooreen?

Een fransche windbuil trotsch en zot

Zoo groot in strijd als Don Quichot;

Een afgekookte Gal,

Die als wij net zyn uitgestroopt,

Naar zijn kasteel in Frankryk loopt;

'T is generaal Ratal.

Op! op! wie regt en vrijheid mint,

Verheft de stem gelyk!

Als vroeger dagen schild en vrind,

Klink' door het gansche rijk:

De magt komt uit de Natie voort!

Dat wie de Grondwet hier verstoort,

Gelyk de forten, vall!

Zijn naam klink als een vloekstem rond!

Zijn lijk word hier geen graf gejong!

Dit zij uw lot, Ratal.

SYLVANUS REINTJES.

TOENEMENDE DUERTE.

Zie hier eenige kurieuze byzonderheden over de aenhoudende vermeerdering van den prys der eetwaren.

In 1437 kostte een pond boter 8 penningen. In 1665 betaelde men er 6 stuivers voor. In 1859 is de zelfde hoeveelheid 1 fr. 50 centiemen weerd. De prys is derhalve voor ieder tydperk van 60 a 70 jaren verdubbeld.

In 1492, na de ontdekking van Amerika, veroorzaakte de overvloed van het goud eene omwenteling in alles, gelyk aen die welke wy in dezen oogenblik ondergaen. Men berekende, dat de prys der koopwaren eene verhooging van 1200 ten honderd had ondervonden.

Het is wetensweerdig te zien hoeveel goud de goudkoorts, welke Europa overweldigt en een gedeelte van deszelfs bewooners naer Amerika en Australie medege-sleept heeft, by den geldomloop in Frankryk heeft gevoegd. Van 1831 tot 1856 heeft Californie 2,000,508,000, en Australie 1,000,693,000 francs aen Frankryk geleverd.

Deze te groote overvloed van geld heeft natuerlyker wyze de verhouding gebroken, welke tusschen het geld en de koopwaren bestond, en heeft van 1846 tot 1857 eene styging der pryzen van meer dan 40 ten honderd te weeg gebragt, het is te zeggen, dat men met 140 francs thans niet meer eetwaren kan koopen dan met 100 francs in 1846. Een vyf francstuk staet thans gelyk met 3 francs; in een woord, een jaerwedde van 1400 evenaert nauwelyks eene van 900 francs.

De metsers, welke in 1512 drie of vier stuivers ontvingen, vroegen er veertig jaren later vyf; de metsersknappen, welke zich met 1 a 4 penningen te vreden stelden, eischen 3 stuivers. Honderd vyftig jaren vroeger, blykt uit de rekeningen der hoofdkerk van Metz, dat de metsers, welke aen dit gebouw gebezigd werden, drie penningen en eenen ajuin per dag bekamen.

In 1378 kwam, op bevel des konings, de vergadering van notabelen byeen, ten einde middelen te beramen om een einde aen de toenemende duerte te stellen; en zie hier wat men toen buitengewoone duerte der levensmiddelen noemde, en wat de belangstelling der regering opwekte: de prys eens kiekens was van 8 penningen tot 3 stuivers het pond; het verkensvleesch kostte 2 stuivers het pond; het hooi 1 stuiver de bussel; de wyn 12 livres het okshoofd; de tarwe 3 livres 12 stuivers het zistervat; een patrys 5 stuivers en een huiskony 3 stuivers.

In de veertiende eeuw was de prys geregeld als volgt:

een paerd 18 livres; een os, 9 livres; een kalf 1 livre 12 stuivers; een verken, 2 livres; een schaep, 9 stuivers; eene hen, 8 penningen; een zistervat haver, 5 stuivers; honderd eijeren, 3 stuivers; honderd appels, 1 stuiver; een pond boter, 8 penningen; een pint bier 2 penningen. Het dagloon van eenen landbouwersknecht beliep 7 livres; van eenen schaepherder, 3 livres 10 stuivers; van eene kamenier, 10 livres 10 stuivers en van eene voedster, 2 livres 10 stuivers.

Toen men in 1663 het tarief der maten en gewigten regelde en den taks der eetwaren bepaalde, kostte een pond ossenvleesch (16 oncen of 32 looden) 2 stuivers; een pond hamels- of kalfsvleesch, 3 stuivers; een koppel kiekens, van 8 tot 10 stuivers.

In 1820 gold het pond vleesch 55 a 60 centiemmen; in 1841, 90 centiemmen; thans geldt het 1 franc. Het is altyd de verdubbeling gedurende elke 70 jaren.

Sedert 1847 alleenlyk, dat is te zeggen, in twaalf jaren, zyn de eijeren 56 ten honderd opgeslagen; de boter 68 ten honderd; de zeevisch 110 ten honderd; het rundvee 79 ten honderd.

Kongres van Weldadigheid.

Het kongres van internationale weldadigheid, welk zyne laatste vereeniging heeft gehad in 't jaer 1857, te Frankfort aen den Mein, zal den 4 juny, dezès jaers, vergaderen te Londen, in overeenstemming met de engelsche «Nationale associatie voor de verspreiding der maatschappelyke wetenschappen.»

De zittingen zullen zes dagen duren; de tweë hier onder volgende vraagstukken zullen er voornamelyk bepleit worden:

1° Is het redelyk dat de Staat veroorloofd zy, de zedelyk verwaerloosde kinderen van hunne ouders te scheiden, en zich met derzelyer opvoeding, en, des noods, met hun onderhoud te belasten?

2° Is het redelyk, dat het schoolbezoek voor de kinderen verpligtend worde gemaakt, en onder welken vorm en tot wat punt bestaat die verpligting?

De leden zullen bovendien verslagen indienen over de gesteldheid der landen, welke zy vertegenwoordigen. De konferencien zullen gehouden worden in Berlington-House.

Voorzorgkassen.

De heer T'Kint-de Naeyer, in hoedanigheid van lid der Staats-kommissie van toezigt voor de maatschappijen van onderlingen bystand, heeft ter zitting des Bestuerraeds van den Bond der Landbouw-maatschappijen van Oost-Vlaenderen, eenige uitleggingen gegeven, om aen den Raed te vertoonen, welk aanzienlyk nut de landbouw werklieden zouden kunnen trekken uit de instelling de maatschappijen van dien aert in den buiten. Het dunkt hem dat de maatschappijen van onderlingen bystand, per gemeente, of ten hoogste by vereeniging van twee of drie gemeenten, moeten ingerigt worden, en hy zet de sektie-voorzitters aen, al hunnen invloed aen te wenden om het hunne by te brengen tot het daerstellen van eenige dier vereenigingen in de plattelandse-gemeenten der provincie.

De heer Voorzitter van de Woestyne bedankt den heer T'Kint-de Naeyer over de uitleggingen welke hy komt te leveren, en voegt zich by hem, om de heeren-sektie-voorzitters aen te sporen tot het aanwenden van poogingen, opdat er in hunne afdelingen eenige maatschappijen van maatschappijen van onderlingen bystand zouden worden opgerigt voor de landbouw-werklieden, die zulks hoogst noodig hebben.

LIEFDADIGE TENTOONSTELLING

In het Kunstgenootschap van Schilder- en Teekenkunst, in de Belgradestraet, ten voordeele der noodhebbende Werkers.

De tentoonstelling van het Kunstgenootschap, nauwelyks geopend, heeft reeds de volgende giften voor de tombola ontvangen:

Meijuffer de Sartorius, (Luik), eene schildery: {Vrucht-korffen.

De heeren: Offermans, ('s Hage), eene schildery: Dieren. Ghémar, (Brussel), een bon voor een gefotografeerd portret, waerde 50 francs.

L. Crépin, (Brussel), de Lente, de Weemoed. Plaesteren beelden.

Frank, (Brussel), de eerste broek, gravuer naer Kretschmer. Van Beerlere, voorzitter der Maatschappy, eene schildery: bloemen en wild.

Felix de Vigne, ondervoorzitter, een portret.

J. de Baerdemaeker, Nadering eens onweders in de heide.

Worden nog verwacht, de giften der heeren E. Verboeckhoven, H. Dillens, Schampheleer, Van Imschoot, J. Patteel, (Brussel); Bourgeois, (Parys); Guffens; Swerts, Id. Pauwels, (Antwerpen); Burnier, (Luik) en van vele leden der te 's Hage gevestigde maatschappy Pulchri-Studio.

TENTOONSTELLING TE LONDEN.

De belgische kommissie der tentoonstelling, te Londen, herinnert den exposanten dat hunne voorwerpen, ingevolge het engelsch reglement, moeten toegekomen zyn in het lokaal der tentoonstelling, ten laatste den 31 maert. 't is dus noodig dat de verzendingen geschieden van nu af, naer Antwerpen, op de wyze vermeld in 't algemeen reglement dat in february aen de belanghebbenden is gezonden. Het laatste vertrek van de stoomboot gelast met het vervoer der belgische produkten, zal plaats hebben van Antwerpen naer Londen, den 26 maert, 's middags.

Het goevernement zal aen de werklieden en by voorkeur aen degenen, die voor eigen rekening werken, eene subsidie toestaan, om hun toe te laten de wereld-tentoonstelling te Londen te gaan bezichtigen.

De personen die denken titels te bezitten tot het bekomen van deze subsidie, moeten hunne vraag aen de koop-handelkamer van Gent, voor den 31 maert, laten geworden.

Kosteloze Teekenlessen.

Het bestuur van de maatschappy der gentsche Werk-tuigmakers brengt by de zake ter kennis dat, te rekenen van de ingetredene maend maert, de heer Tessens, teeken-meester der Maatschappy, alle zondagen, des voormiddags van 9 tot 11 ure, kosteloze lessen in Werktuig-teekenkunst zal geven aen de jongelingen van 16 en meer jaren oud, zoons van Ambachts- en Werklieden of alle anderen, die zich toeleggen op een der takken van de Werktuigmakery.

De lessen worden gegeven in het lokaal der Maetschappy, gevestigd in den estaminet de Studenten-Weide (Pré-aux-Clères), by de Vleeschhuis-brug, n° 24, ter stede.

Het voordeel dat de werkers alreede uit deze kosteloze teekenlessen genoten hebben, is groot, vooral in het vervaerdigen van alle soorten van werktuigen; ja zoo ver, dat onze werktuigmakers bereids den vreemden overtreffen, want er is geene wereld-tentoonstelling gehouden geweest, waer België niet bekroond wierd met lauweren, nevens de grootste en vernuftigste natiën van den aerdbal. Hierom kunnen wy den werker niet genoeg aanbevelen, om deze kosteloze teekenlessen in geen deele te verzuimen.

GENT, DEN 22 MAERT 1862.

De tentoonstelling van oudheids- en kunstvoorwerpen op de Troonzaal ten Stadhuize, vermeerdert elken dag, en verdient meer en meer de belangstelling der konstlieffhebbers; dagelyks begeben talryke bezoekers zich derwaerts, en ook daer zal er eene goede som verzameld worden ter ondersteuning onzer arme werklieden.

Men verwacht nog verschillende voorwerpen, die deze reeds zoo merkwaardige verzameling zullen verriken.

— Wy roepen de aandacht op de tombola, ingerigt met toestemming der gemeente-overheid in den estaminet het Land van Belofte (Beggynengracht), bewoond door den heer Sloek; deze tombola is ten voordeele der Midden-Maetschappy van Onderlingen-Bystand ingerigt, welks doel is het ondersteunen van oude en gebrekkige ambachtlieden, wien het onmogelyk is nog door hun handwerk in hun onderhoud te voorzien; verscheidene menschlievende personen hebben alreeds voorwerpen gezonden om dit liefdadig werk te helpen opkluiseren, en alle dagen komen er nog toe; wy doen eenen oproep tot alle weldenkende lieden om by te dragen in dit schoon liefdewerk, hunne voorwerpen, van welke waarde ook, zullen aenvaard worden in bovengemelden Estaminet, of by den heer B. de Grie, Pas-samentwerker, Beggynengracht, bestuurlid der Midden-Maetschappy van Onderlingen-Bystand, alwaer er ook loten te bekomen zyn ten voordeele van gemelden tombola, aen den geringen prys van tien centiemmen.

— De te Brussel gevestigde maatschappy van belgische kunstschilders willende, in de mate harer middelen, aen de zoo wreed beproefde gentsche werklieden ter hulp komen, heeft besloten dat de gelden die by den ingang harer tentoonstelling van 15 maert tot 1 april zullen ontvangen worden, hun zullen toegewyd zyn. Gedurende dit tydvak hoopt die maatschappy eenige belangryke doeken te kunnen exposeren.

— Eene tombola, ingerigt ten lokale der maatschappy Willem Tell, in de Bagattestraet, zal aen dezen kring toelaten, heden zondag, eene eerste uitdeeling van 1000 brooden te doen.

— Het koncert, ingerigt door de zorg der Artilleristen onzer Burgerwacht, zal den 25 dezer gegeven worden, in de ronde zaal der Hoogeschool. De inschryvings-lysten genieten alom den schitterendsten byval. Iedere kaart geeft regt op 4 kaerten voor brood van eerste hoedanigheid. Reeds zyn meer dan 4000 kaerten uitgedeeld.

— De koninklyke Chooren-societeit zal den 3 april aenstaende een groot koncert geven voor den armen.

— De omhaling, tydens de vastenavondagen gedaen, door de kavalkade van de Zonder Naem, belooft tot de som van fr. 4,250,40.

— De heeren meertergasten en bestuurders onzer fabrieken hebben onder elkaer eene inschryving geopend, waer van de opbrengst aen de kommissie van den Handels- en Nyverheids-kring zal worden ter hand gesteld.

— De koninklyke maatschappy Broedermin en Taelyver zal morgen zondag, ter gelegenheid van Hal-Vasten, in den Minard's Schouwburg, een gemaskerd en ongemaskerd bal geven. De bureel-opbrengst is bestemd voor de noodlydende gentsche werklieden.

— Sedert eenige dagen vergadert het ledig loopende werkvolk in een aanzienlyk getal, nu eens buiten de Heuvel-en een andere maal buiten de Kortryksche poort. Verscheidene malen reeds zyn zy in stoet door stad getrokken, doch zonder hoegenaemd de rust te stooren.

— Men denkt dat er by het goevernement poogingen zullen gedaen worden om subsidien te bekomen, ten einde den bedenkenlyken toestand der werkende klas te kunnen verligten. Men hoop dat die onderhandeligen een goed einde zullen nemen, en dat het goevernement de stad Gent zal helpen om een groot deel harer bevolking uit eene afgrysselyke armoede te trekken.

— De maatschappy der Gentsche-Paerdenloopen zal eerst dag het program der konkoersen voor 1862 (gentsche kermis) uitzenden.

— De halfvastenmarkt, welke dingsdag aenstaende in het voordezen Spanjaardskasteel gehouden wordt, zal zeer aenbelangend zyn. Reeds sinds eenige dagen zyn talryke paerden vereenigd in alle de stallingen buiten de voormalige Antwerpsche poort.

— Het St-Pietersplein levert reeds een levendig uitzigt op. Het grootste gedeelte der barakken en kramen is byna opgerigt, en wy denken dat onze Foore zeer aantrekkellyk zal zyn.

— By ministerieel besluit wordt aen den vlaemschen tooneeltroep of maatschappy, die opera's zal vertoonen in de vlaemsche taal, toegestaan die bepaeld is op:

200 fr. voor een opera in 4 of 5 bedryven.
150 » » » » 3 »
75 » » » » 1 of 2 »

Om de hulpelden te kunnen bekomen, moeten libretto en muziek oorspronkelyk en nergens elders vertoond zyn. Het zyn, op het orkest voor 't muziek bezet zyn met minstens 25 muzikanten.

— Het standbeeld van Jacob van Artevelde, dat op de gemeente-kermis van dit jaer moest ingehuldigd worden, zal het maer in 1863 zyn, als 't God belieft.

De heer Devigne-Quyo heeft sedert byna twee jaren gewerkt als een slaef aen het uitvoeren zynar taek. De boetsering van het standbeeld is geëindigd. De voetzuil met de ornamenten die ze zullen versieren: leeuwen op de hoeken, wapenschilden der 52 neringen op de zyvakken, enz. enz.: alles is gereed om aen den beitel der steenhouwers te worden overgeleverd.

— Het water der vaert van Gent op Terneuzen zal afgelaten worden van den 1 tot 15 mei eerstkomende, ten einde de ontworpen werken te verrigten.

— Wy vernemen, zegt de Nouvelliste van Verviers, dat een onzer aanzienlykste fabrikanten, de heer P., aen zyne werksters berigt gegeven heeft dat, alwie nog met een krinolien naer haer werk kwam, onmiddelyk zou weggezonden worden. Dat dien fabrikant alzo te werk ging, met de gene die kleederen dragen, welkers stof in ons land niet gefabrikeerd zyn, dat ware vaderlandsagtig en meer navolgingswaardig.

— Een agent van milicie-plaetsvervanging te Fosses en een oud soldaat van Namen zyn aengehouden en te Charleroi gevangen gezet, beschuldigd van bedrog in zake van milicie.

De oud-soldaat zou, zegt men, de viziet ondergaen hebben, in plaats van een persoon, onbekwaem voor den militairen dienst, maar als deze laatste in het regiment kwam, ontdekte men seffens het bedrog.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 20 maert.

Pieter Gilson, 41 j. smid, dampoort, met Serafina Vandenabeele, 45 j. kleermester, hoogstraet.
Felix Clauide, 34 j. politie agent, pharaildepl. met Sofia Deparmentier, 35 j. winkelierster, groenstr.
Dezideer de Wolf, 33 j. mekaniem. tichelry, met Koleta Debaets, 28 j. dienstn. geldmund.
Filips Debergueman, 25 j. bediende, te Ougrée, met Justina Ghilbert, 36 j. dienstn. violettenstr.
Lieven Mattheuws, 23 j. fabr. met Mathilda Elias, 20 j. fabr. beiden pluimstr.
Jozef Calmeyn, 22 j. kleermaker, bagattestr. met Rozalia Mestdagh, 25 j. fabr. kortryksche.
Hieronymus Bouquet, 31 j. fabr. met Maria Cackebeke, 34 j. dagl. beiden rogiestr.
Michiel de Smedt, 35 j. dagl. casinosteege, met Joanna Berlo, 37 j. rond eurster, brandstr.
Willem van Doeselaere, 28 j. schilder mortierstr. met Mathilda Guffens, 28 j. z. b. reep.

Sterfgevallen van den 16 tot den 21 maert.

Pieter Lampens, 62 j. dagl. St. antoniusk.
Benjamin De Souter, 68 j. dagl. sassche poort.
Pieter Demeulenaere, 65 j. dagl. stuksken.
Paulina Claerman, 49 j. z. b. St. Pietersnieuwstr.
Isabella Byebier, 35 j. huishoudster, zakkebandstr.
Perpetua Prevenir, 31 j. z. b. vrouwmattenstr.
Maria Room, 24 j. kantwerkster, s. Lievenstr.
Coleta Verdonek, 65 j. winkelierster, papegaestr.
Jan Lekenne, 66 j. bleeker, berouw.
Maria Renvauts, 89 j. zonder beroep, k. steenstr.
Desideer Ghiot, 42 j. id. palingshuizen.
Pieter de Coster, 36 j. id. s. Pietersplein.
Maria Braeckman, 28 j. id. zuidkaei.
Idonia Campens, 45 j. id. oude scheldegang.
Franciskus De Coninck 22 j. schoenn. hospitaelstr.
Philip Debruycker, 71 j. behanger, breidelstr.
Sophia Janssens, 33 j. huisvr. Hoste, kalverm.
Joanna De Rudder, 81 j. wip. Demoorloose, s. Martensstr.
34 kinderen onder de 8 jaren.

Geboorten van den 16 tot den 21 maert.

Van het mannelyk geslacht 25)
Van het vrouwelyk geslacht 27) Totaal 50.

MARKTBERICHT VAN GENT, VAN 14 MAERT.

De boter gold 2 fr. 50 tot 2 fr. 63 den kilo. Voor de 25 eijers betaelde men 1 fr. 32 c.

Het roggenbrood zal, met de ingaende week eenen centiem den kilo opslaen. De andere broodsoorten blyven onveranderd.

MERKTEN.

REGERING VAN GENT.

Middenprijs der granen op de Gentsche Merkten.

1 er hektoliter	14 maert.	21 maert.
Witte tarwe	26 10 a	26 10 a
Rode id.	26 15 a	26 05 a
Rogge	16 78 a	17 35 a
Geerst	— a	— a
Boekweit	— a	— a
haver	10 48 a	9 28 a
Aerdappelen, 100 k.	9 50 a	9 50 a

BROODZETTING.

Van den 21 om in te gaen den 25 maert.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuild	fr. 0 41
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuild.	» 0 35
1 Kilo rogge.	» 0 23

J. DIMÉ, Drukker, in de Studenten-Weide (Pré-aux-Clères, by het Groot Vleeschhuis)